

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

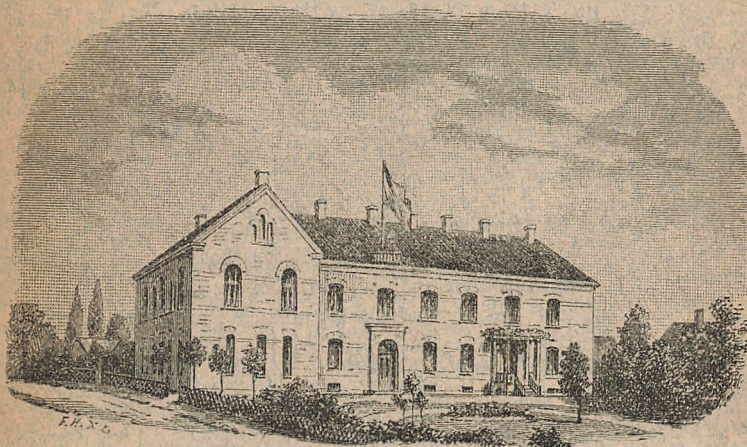
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Jd. "Vor Ungdom"
Arb. N. c. Fr.

MEDDELELSER

OM

LATIN- & REALSKOLEN I ORDRUP

VED

H. C. FREDERIKSEN.

Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

Stege. — Trykt hos Chr. Lohmann. — 1886.

1886

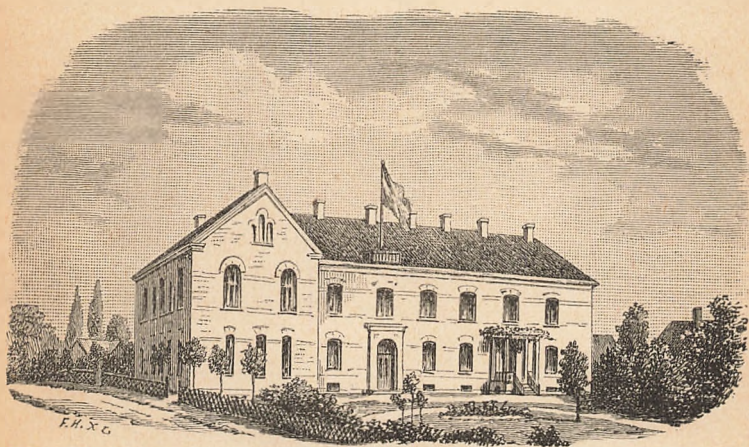
Saa høres da Barnet, det vænløse Kryb,
imellem to bundløse Kjærlighedsdyb:
imellem en Moders Ømhed og hans,
der gav med sit Hjærteblod Korset dets Glans.
(Wergeland.)

MEDDELELSER

OM

LATIN- & REALSKOLEN I ORDRUP.

VED

H. C. FREDERIKSEN.

Stege.

Chr. Lohmanns Bogtrykkeri.

1886.

«Kald paa Heltene, der blunde».

Den «lærde» Skole har her i Landet været underkastet en langvarig og haard Kritik. Det er dog efterhaanden blevet mange — selv af dens bitre Modstandere — klart, at den ikke kan undværes; den gjør et Arbejde i Oplysningens Tjeneste, som skal gjøres, og som ingen anden Skole kan gjøre, eftersom det hidtil ikke er lykkedes de Kræfter i vort Folk, der klarere har set den lærde Skoles Mangler end dens Berettigelse, at skabe noget nyt som dens Afløser. Og trues den stærkt med at blive misbrugt til at tjene fremmede Interesser, saa er der deri jo kun én Grund mere for dem, ogsaa af den frie Skoles Tilhængere, der elsker Dannelse og Kundskab, til at byde sig til og indvendig fra hjælpe til at frede om og rense den Skat, vort Folk ejer i sit højere Skolevæsen. Skolen her i Ordrup har haft en lang og haard Kamp at gjennemgaa, inden den — idelig tilskyndet udvortes fra — udbad sig en beskedne Plads i de højere Skolers Række. Men det bliver indtil videre nu saa, at kun paa den Maade kan vi komme til at virke for Ungdommen i en Udstrækning, der svarer til, hvad vi synes, vi skylder den. Og bliver det end ikke til at undgaa, at et og andet Baand kommer til at trykke hist og her, og at en Del pyntelige Privat-Idealer maa lægges til en Side, — det gjør jo ingen Ting, naar blot

Sandheden bevares, og vi kan være os selv i Samlivet med Børnene. I dette daglige Samliv i Undervisning og Omgang ligger jo Lykken baade for Børnene og os andre, og en Skole bygges nu en Gang ikke paa Theorier, men paa den levende Vexelvirkning imellem Lærere og Elever. Hvor de to Parter kan voxe med hinanden og styrke hinanden — dér er Skolen i god Gænge; hvad Fag, der undervises i, og hvad Methode der undervises efter, bliver saa blandt alle de vigtige Spørgsmaal, der ligger for, kun de næstvigtigste.

I nøje Sammenhæng med en Undervisning, der vel vil give Eleverne gode Indtryk, men ogsaa vil virkelige, sammenhængende og omfattende Kundskaber, og der ikke bygger paa «ideelle» Børn, men paa Børn, som de er flest, altsaa uden synderlig stærk og stadig Lyst til strængt bogligt Arbejde, staar Examensvæsenet. Vi elsker just ikke Examensvæsenet — dertil er det for vanziret af Misbrug — men vi er heller ikke bange for det. Vi ser tydelig, hvordan det misbruges, og har alt for Aar tilbage peget derpaa (se bl. a. «Modgift», August Bangs Forlag, 1884, og i Skolemeddelelser for 1885); der er en Examenslæsning, som er af det onde, og den skulde ingen af os blive træt af at modarbejde; men en alvorlig, stræng Kundskabsprøve, ordnet af en fornuftig Skole og baaren af Lærere, der véd, hvad de gjør, er i og for sig ikke noget ondt. Det er tilvisse erfaret, hvad en levende, begejstret, dygtig Lærer kan udrette uden Examen med Elever; det lykkedes ham at vinde. Men det er ogsaa en Erfaring, at Examen kan bruges til Støtte og Gavn for Børnene uden at volde dem nogen Fortræd; det kommer atter her an paa, hvilken Person-

lighed der bruger den, og hvad han magter. Saa vist som en Examenslæsning, der forvexler Middel med Maal og nøjes med Skin istedenfor virkelig Dygtighed er en Synd — og Gud give, flere og flere maatte faa Øje for, at vi her er inde paa en farlig Afvej! — saa vist kan det styrke Eleven i Alvor under Arbejdet, at han véd, han skal aflægge en Prøve, der viser, hvordan han har brugt Tid og Kræfter, og hvor vidt han har draget Nytte af alt det, hans Hjem og hans Skole har ofret for hans Skyld; lige som det ogsaa er af stor Betydning for en Elev at tvinge sig selv til at have et vist Kundskabsstof færdig tilegnet, bearbejdet, samlet og paa rede Haand til en bestemt given Tid, der er fastsat af én, der véd at afpasse de ydre Krav efter de indre Forudsætninger og øvrige foreliggende Betingelser.

Det ydre Omfang af vort Arbejde er jo paa en Maade givet med de afsluttende Examinere, og, efter den Tilrækningskraft, den almindelige Forberedelsesexamen mere og mere øver, kunde det maaske være i sin Orden her at aftrykke Hovedpunkterne af de Fordringer, der stilles.

1. Modersmaalet. Der opgives som læst to Komedier af Holberg, en Tragedie eller et større Digt af Oehlenschläger, flere Digte og prosaiske Stykker af bekendte danske Forfattere (Wessel, Ewald, Baggesen, Grundtvig, Heiberg, Hertz, Paludan Müller, Chr. Winther osv.)

Skriftlig Prøve: Gjengivelse af et bekendt Stof; 1 Karakter, som regnes dobbelt.

Mundtlig Prøve: Ren og forstandig Oplæsning af et Digt og et prosaisk Stykke, Prøve i

Sprogets Grammatik, Samtale om Indholdet af af det, der opgives læst; 1 Karakter, som regnes dobbelt.

2. Engelsk. Der opgives læst saa meget, som svarer til mindst 300 Sider af Tauchnitzers Udgaven af sunbeam stories, hvoraf omtrent $\frac{1}{6}$ Poesi.

Skriftlig Prøve: Oversættelse fra Engelsk til Dansk; der tillægges Bedømmelsen af det danske Sprogs Renhed i denne Version Indflydelse paa Karakteren for den skriftlige Prøve i Modersmaalet.

Mundtlig Prøve: Ved Prøven i det læste lægges særlig Vægt paa Oversættelsen paa korrekt Dansk og høres i Sprogets Grammatik; desuden oversættes et ikke læst prosaisk Stykke.

1 Karakter, som regnes dobbelt.

3. Tysk. Der opgives af to eller flere Forfattere saa meget, som svarer til mindst 250 Oktavsider, hvoraf omtrent $\frac{1}{6}$ Poesi.

Mundtlig Prøve som i Engelsk. 1 Karakter.

4. Fransk. Der opgives som læst saa meget, som svarer til 250 Sider i Michel Levy Frères Udgave af bibliothèque contemporaine.

Mundtlig Prøve som i Engelsk. 1 Karakter.

5. Historie. Der kræves Kjendskab til Fædrelandshistoriens og den almindelige Verdenshistories Grundtræk og Hovedbegivenheder omtrent i det Omfang, som er givet ved V. A. Blochs Lærebog for Realskoler. Mundtlig Prøve. 1 Karakter.

6. Geografi. Der prøves i fysisk og politisk Jordbeskrivelse tilligemed de uundværligste Sætninger af

den matematiske Geografi. Mundtlig Prøve. 1 Karakter.

7. M a t h e m a t i k o g R e g n i n g.

Skriftlig forelægges to eller flere Opgaver i praktisk Regning af en saadan almindelig Natur, at der ikke fordres Kjendskab til bestemte Handelsforhold eller til Udtryk, der er ejendommelige for enkelte Virkekredse. 1 Karakter.

I A r i t h m e t i k fordres Kundskab til Læren om Addition og Subtraktion, Multiplikation og Division, Potensopløftning og Roduddragning med Udviklinger af positive og negative, hele og brudne, rationale og irrationale, reelle og imaginære Størrelser, Hovedsætninger om Tallenes Egenskaber, Decimalbrøker, Proportioner og Progressioner, Logarithmer med deres praktiske Anvendelser, hvorunder sammenfat Rentesregning, Ligninger af første og anden Grad, de første saavel med én som med flere ubekjendte.

Til skriftlig Behandling forelægges én eller flere Opgaver, som kræver Anvendelse af, hvad der er læst, og mundtlig prøves i Theorien og dens Anvendelse. Iblandt Opgaverne i Regning og Arithmetik bør al Tid én give Lejlighed til at vise praktisk Anvendelse af Logarithmer. 1 Karakter.

I P l a n g e o m e t r i fordres læst det for danske Lærebøger sædvanlige fælles Stof. Prøven er dels skriftlig, Løsning af Opgaver ved Konstruktion og Beregning eller lette Beviser, som slutter sig nær til det bekjendte, dels mundtlig i Theorien og dens Anvendelse. 1 Karakter.

8. **Naturhistorie.** Der prøves i Zoologi og Botanik, dog ikke i videre Omfang end der kan læres ved Hjælp af Lützens Lærebog i Zoologien Nr. 2 med nogle Forbigaaelser og af Strøms Begyndelsesgrunde i Plante-læren. Der lægges særlig Vægt paa, at Examinanden paa Naturgjenstanden selv kan paavise de Forhold, hvorom der handles. Mundtlig Prøve. 1 Karakter.
9. **Naturlære.** Der fordres Kjendskab til Legemernes almindelige Egenskaber, til Ligevægtslovene for Kræfter virkende paa de enkelte Maskiner, til Trykforhold i Væsker og Luftarter, Vægtfyldebestemmelser, Tyngden, Faldet og Cirkelbevægelse, til Varmens Udvikling, Maaling og Forplantning, dens Virkning paa Legemernes Tilstand, til Magnetismens Hovedfænomener og Jordmagnetismen, til Gnidnings- og Berøringselektricitet; til alt dette saaledes, at fremtrædende Natursyn i det daglige og praktiske Liv blive forstaaede som nødvendig Følge af gjældende Love. Mundtlig Prøve. 1 Karakter.

Desuden gives 1 Karakter for Orden med de skriftlige Arbejder ved Examen i det hele. Denne Karakter bestemmes af Censorerne i Dansk, Engelsk og Mathematik. *)

*) De unge Mennesker, der agter at indstille sig til Afgangsexamen i Mathematik ved den polytekniske Læreanstalt eller til den ved Landbohøjskolen foreskrevne Prøve for Skovbrugselever, maa have bestaaet alm. Forberedelsesexamen med alle ovenstaaende 9 Fag. De, der vil indstille sig til Prøven for Landinspektøreløver, Dyrslæger, Landbrugselever og Havebrugselever lige som ogsaa de, der vil indstille sig til farmaceutisk Ex., Tandlægeex. og juridisk Ex. for ustuderede, kan forbigaa Fransk eller Tysk efter eget Valg.

Fjerde Klasses Hovedexamen, eller, som den endnu hyppig kaldes, 1ste Del af Examen artium er i Hovedtrækene ikke meget forskjellig fra Forberedelsesexamen, lige som disse to Prøver ogsaa, med enkelte mindre Indskrænkninger, kan træde i Steden for hinanden. Vi kan da her i denne Sammenhæng tage dem under ét og bemærke, at Skolen her efter sit Standpunkt og sine Kræfter i flere Aar har følt sig vel til Pas ved at undervise sine Elever i et Omfang, der i det væsentlige svarer til disse Examiners Krav. Selve Studenterexamen er jo adskilligt sværere, lige som den ogsaa er meget kostbar for en Skole at give sig i Lag med. Vi har imidlertid arbejdet os længere og længere hen imod den og haaber, det skal lykkes os at vinde den Tillid og Støtte, som er nødvendig, for at vi kan naa' den.

Det er fremdeles vor første Opgave i vort Arbejde med Børnene og de unge at uddanne dem til dygtige Mennesker, at knytte deres Sjæl fast til aandelig Tale, og dermed til aandelige Krav, og knytte dem saaledes dertil, at de ikke nøjes med at nyde, hvad andre har gjort, som man nyder et smukt Skuespil, men saa de tidlig bliver fortrolige med, at det er dem, der nu kaldes paa. I hvilket Lys Skolen saa ser de Kundskaber og Færdigheder, den fremhjælper sine Elever til at naa, kan jeg bedst oplyse ved et Exempel.

Der var for en Del Aar siden her i mit Hjem en Elev, som var kjendelig ved sit smukke, harmoniske Væsen, og som tidlig blev fortrolig med, hvad et Barneliv er Indledning til. Det kjendtes godt paa ham, at han vidste, hvor Vejen gik til et frugtbart Liv og et kjønt Eftermæle, men — han var saa doven. Vi naaede vel

fremad med ham, men med Besvær, og der var ingen Fart i Arbejdet, ingen Glands over den Side af hans Skoleliv. Han talte stundom om at ville være Søofficer, men hans Arbejde stod ikke i noget Forhold til dette Maal. Saa faldt det en Gang saa, at som jeg i en Tale til Børnene om en af vort Fædrelands afdøde Helte lod Øjnene løbe hen over alle de unge Skikkelser, der sad for mig, kom jeg til at standse ved ham. Hans Øjne hvilede trygt og fast i mine, og da greb det mig med Styrke: Her er én, som kjender «Vejen», og som en Gang vil være lydhør, naar Fædrelandet kalder paa ham. Men i det samme fo'r det igjennem mig med Sorg: Vil han ogsaa naa' at blive dygtig, saa han kan udfylde en Plads, hvor det gjælder noget? Og jeg kaldte ham til mig, udmaalede ham saa levende, som det stod i min Sjæl, et Fremtidsbillede: Danmark stedt i Nød; jeg viste ham de alvorlige Skarer, der stod op at værne deres Fædres Land, nogle med Aandens Vaaben, nogle med ydre Vaaben; og jeg talede til ham, saa han sikkert saa' sig selv som en i Skaren. Da pegede jeg paa en udsat Plads, som skulde besættes. Se! maaske den Aand, der raader for Lykken, har tiltænkt dig den Plads. Du ser Faren! Du ser Æren! Du ser dit Navn skrevet i «Herrens Bog», du ligger og vil med, ikke sandt? — Men se nu, hvad der kræves for at fylde en saadan Plads ud! Og se, hvordan alle de, der har naa't at udrette noget i Verden, har maattet gaa i Lære og under Tugt og strængt, langvarigt Arbejde er naaede frem til at «kunne» noget, saa de kunde bruges til noget. Hvad kan du, og hvad vil du naa' til at «kunne», naar du bliver ved at arbejde som nu? Og hvordan vil du kunne

bære den Sorg, naar du en Gang maa træde bort fra den ærefulde Plads, der var dig bestemt, og skjule dig med Skam i en Gjerning, der ikke i Sandhed er din, og som derfor ikke kan fylde dig med Livslykke? Hvordan vil du bære det, om det da skulde lyde til dig: Du havde Begejstring nok og Længsler og Flugt nok i dit Sind; men du kunde ikke noget til Gavn; kunde ikke, hvad der kræves paa den Plads, du gjerne kaldte din; derfor maa du forlade den og afgive den til en, der er den værdig, — værdig, fordi han har elsket den ikke blot med Ord og med Tunge, men i Gjerning og Sandhed — det vil sige: ikke blot med Længsel og Begejstring, men med **Arbejde**.

Saadan omtrent faldt mine Ord til ham. — Om de frugtede, kommer jo ikke Sagen ved, jeg har kun fremdraget dem for at vise, hvorfor vi vil Kundskab, og tilige kan det da ses, hvordan vi søger at knytte et indre Baand imellem Eleven og hans Arbejde. Da jeg har givet Begyndelsen af en Historie, vil jeg dog føre den op til den Dag i Dag. Sidste Gang, jeg talte med hans Fader, fortalte han mig, at Sønnen læste med Kraft og Dygtighed, baade Lærerne og Hjemmet var fuldt tilfredse med den Maade, hvorpaa han arbejdede sig frem mod sit Maal: at blive Søofficer. Jeg vil haabe, han skal naa 'sin Plads' og holde den.

Men er vi nu saaledes med i de danske Hjem og Skolers Arbejde for de unge, saa disse en Gang i Sandhed maa blive til noget, saa faar vi ogsaa have Lov til at hævde, at vi vil ikke arbejde med Børnene for en Examens Skyld, vi vil langt dybere, vi vil virkelig Dannelse og Kundskab, og Examen er da noget.

vore Elever faar i Tilgift. Vi stiller os bestemt paa deres Side, der kæmper imod den nyere Tids «Nyfigenheds- og Alvidenhedskursus, der med en Harefod jager hen over mange Ting *) paa en Maade, saa Grundighed, Inderlighed og — Sandhed jages bort med det samme. Vi tager Examen med som et af de Midler, der kan tjene vort Maal; den er en Form, som er lagt om et stort, vidtstrakt Skolearbejde. — Lad os bruge den Form, saa den kommer til at værne om Liv og Dygtighed; men ikke, saa den bliver et Skalkeskjul for aandelig Død, Vanførhed og Tomhed.

Vor Skole har jævnlig hjulpet nogle af sine fremmelige Elever til at tage alm. Forberedelsesexamen og 4de Kl.s Hovedexamen, samt nogle enkelte et længere Stykke hen imod eller hélt op til Studenterexamen. I denne Sommer har en af vore Elever, Peder Andreas Rasmussen, Son af Gartner Rasmussen i Skovshoved, taget 4de Kl.s Hovedexamen som Privatist med følgende Karakterer:

Tysk	ug. ÷ ,
Geografi	ug. ÷ ,
Naturhistorie	ug. ÷ ,
Arithmetik	mg. ,
Geometri	g. ,

Han fortsætter nu her sin videre Uddannelse til Afgangsexamen for studerende af den math.-naturvidenskabelige Retning og har fra August d. A. faaet Bolig paa Skolen. Desuden forberedes 6 Elever til 4. Kl.s Hovedexamen, medens en Del arbejder til alm. Forberedelsesexamen.

*) Nørrebo: Fremtidens Skole.

Opgaverne

ved den skriftlige Examen i Mathematik

var følgende:

Arithmetik.

4de Klasses Hovedexamen og alm. Forberedelses-examen. Juni 1886.

1. A. kjøber i England 125 Yards Klæde á $9\frac{1}{5}$ sh. Ved Salget beregner han sig 25 pro Cent Fordel. Istedendfor Penge modtager han af B. 1075 Flasker Vin, som denne har indkjøbt i Frankrig for 1 fr. 20 cent. Flasken. Hvor mange pro Cents Fordel har B. beregnet sig?

$$\frac{1 \text{ sh. } 5}{1 \text{ fr. } 4}$$

2. I Ligningen

$$\log. (3x + 5)^2 + \log. (2x - 5)^2 = 4,$$

betyder log. Logarithmer i Briggs System. Find x og prøv Rigtigheden af de fundne reelle Rødder.

3. Efter at Nævneren i Brøken i følgende Udtryk

$$\sqrt{\frac{x^3 - 2x^2 + 4x - 12}{3x^2 - 15x + 18}}$$

er opløst i Faktorer, skrives det under den simplest mulige Form samt beregnes uden Logarithmer med en Nøjagtighed af $\frac{1}{81}$ for $x = 8$.

Geometri.

4de Klasses Hovedexamen og alm. Forberedelses-amen. Juni 1886.

1. Omkredsen af en retvinklet, ligebenet Trekant er given lig p. Siderne beregnes, og Trekanten konstrueres.

2. En Cirkelbue AB er 60° . Radius CA og Tangenten til B skærer hinanden i D. Tangenten til A skærer

BD i E. Find Forholdet mellem Trekkanterne CBD og EAD.

3. Den ptolemæiske Sætning fremsættes og bevises. Dernæst anvendes den til at finde Korden til Buen 3a af Korderne til Buerne 2a og a, idet a har en vilkaarlig Gradstørrelse. Til Exempel findes Korden til 108° af dem til 36° og 72° . Den sidste er:

$$\frac{r}{2} \sqrt{10 - 2\sqrt{5}}$$

Eleverne.

Eleverne er fordelte i 7 Klasser som følger:

1ste	Klasse	med	16	Elever,
2den	«	med	11	«
3die	«	med	12	«
4de	«	med	18	«
5te	«	med	8	«
6te	«	med	4	«
7de	«	med	1	«

Ialt 70 Børn, hvoraf de 16 har Bolig paa Skolen, 4 hos dens gifte Førstelærer, Hr. Carl Christensen.

6te Klasse undervises kun særskilt i Historie, Fransk og Latin, ellers sammen med 5te Klasse, hvoraf 2 Elever har særskilt Undervisning i samme 3 Fag. 7de Klasse undervises særskilt i alle Fagene undtagen Dansk, Fysik og Tegning. For de levende Sprogs og Regningens Vedkommende har Hensynet til enkelte Elever gjort, at Klasesøndringen ikke helt har kunnet gennemføres, hvilket imidlertid efterhaanden vil ske.

Den aarlige Betaling for et Barn i Forstanderens Hjem er 800—1000 Kr., der betales fjerdingaarlig forud, lige som Udmældelse maa ske et Fjerdingaar forud.

Den maanedlige Betaling for skolesøgende Disciple er:

i 1ste Klasse 6—7 Kroner,

i 2den « 8 «

i 3die « 10 «

i 4de « 12—14 «

i 5te « 14 «

i 6te « 16 «

i 7de « 18 «

der ligeledes betales forud.

Fra Staten har Skolen det sidste Aar haft et Tilskud af 1500 Kroner, hvoraf 800 til Fripladser. Disse besættes af Skolens Bestyrer, efter at der til Undervisningsministeriet er indsendt en Redegjørelse for, hvorledes Beløbet agtes fordelt paa de forskjellige Klasser. — Gjentofte Kommune har bevilget 200 Kroner aarlig til en skolesøgende, studerende Discipel. Denne Friplads, der gives for et Aar ad Gangen og efter Bestyrerens Indstilling besættes af Sogneraadet, er givet til Peder Andreas Rasmussen. Dernæst er der af Ministeriet tilstaaet Skolen et Beløb af 400 Kroner for Finansaaret 1886—87 til Supplering af dens Forsyning med fysiske Apparater og andre Læremidler. Den fysiske Samling er derved bleven betydelig forøget med Apparater fra Kapitajn Emil Fischers Værksted og vil forhaabentlig til næste Aar være i komplet Stand.

Desuden ejer Skolen Samlinger af naturhistoriske Gjenstande, kemiske Sager, Mineralier, en Oldsagssamling samt et stort Læreapparat af Kort, hovedsagelig udført

af Skolens Geograflærer, Carl Christensen, Modeller af Grønlandernes Vinter- og Sommerboliger, af en Kajak, en større Samling Fortegninger, en Del geometriske Legemer o. m.

Skolens Lærerkræfter.

Forstanderen underviser 7., 6. og 5. Kl. sammen i Dansk (og Svensk), samme Kl. i Fysik, 7. Kl., 6. Kl. og 4. Kl. i Mathematik, 4., 3. og 2. Kl. sammen i Regning samt de ældre Elever i geometrisk Tegning.

Pastor O. Hohlenberg har fortsat og afsluttet Fremstillingen af Jødefolkets Historie for de ældre Elever og til Slutning givet en Skitse af Jødernes Stilling indtil den nyeste Tid.

Førstelærer Carl Christensen har som sædvanlig Geografi med hele Skolen, desuden Dansk og Historie med 4. Kl., Naturhistorie fra 3. til 6. Kl. og Regning med 5. og 6. Kl.

Frøken Ida Olsen (bo'r paa Skolen) underviser som sædvanlig gennem hele Skolen i Tysk, Engelsk og Fransk samt alle Pigerne i Haandarbejde.

Lærer Hjalmar Høgsbro (bo'r paa Skolen) underviser 1. og 2. Kl. i Dansk og Regning, 3., 4., 5. Kl. i Skrivning og Tegning, har Gymnastik gennem hele Skolen og leder Sangen. Han er Skolens Inspektør.

Frøken Marna Knudsen (bo'r paa Skolen) under

viser 3. Kl. i Dansk og Historie, 2. Kl. i Historie og Bibelhistorie, 2.—1. Kl. i Skrivning og Tegning. Har Kunstbroderi med nogle af Pigerne om Eftermiddagen.

Cand. phil. A. P. J. Scheuer underviser Afgangseleverne i Historie og Latin samt 5. Kl. i Historie.

Frøken Louise Steenberg underviser privat Klaverspil.

Arbejdet i de forskellige Fag.

Danskundervisningen har sit Udgangspunkt i 1. Kl. (Hr. Høgsbro) med de første Begyndelsesgrunde. H. C. Frederiksens Læsebog Nr. 1 bruges som Hjælpemiddel. Børnene undervises i den første Tid enkeltvis, samles saa efterhaanden i Smaagrupper, eftersom de kan passes sammen og følges ad. De fremmestligste skal ved Aarets Slutning kunne læse flydende over alt i deres Bog, stave alle deri forekommende Ord og kjende Skilletegnene; de andre er naaede kortere eller længere ind i Bogen, men af dem alle fordres, at de skal være hjemme i alt, hvad den indeholder, saa vidt de har læst. Der samtales om det læste, synges og leges til Afvexling, og Børnene øves i at afskrive Stykker af Læsebogen paa deres Tavler. En Del af Smaaversene læres udenad, dels ved Sang, dels paa anden efter Børnenes Udvikling afpasset Maade. Til

denne Undervisning bruger Kl. 11 Timer om Ugen. — I 2. Kl. (Hr. Høgsbro) fortsættes med 6 Timers ugentlig Undervisning i samme Spor; H. C. Frederiksens Fortællinger og Vers 2. Afdeling bruges som Læsebog; de fleste af Bogens Digte er lærte udenad. Udenadsstile og senere lette Diktatstile. Der er gjort en lille lempelig Begyndelse med Grammatik. — 3. Kl. (Frk. Knudsen) har fortsat sine Læseøvelser i Lefoliis Fortællinger og Sagaer 1. Del og derefter i Agerskov og Nørregaards Læsebog Nr. 5. En større Del Digte — hovedsagelig fædrelandshistoriske — er lært uden ad. I Grammatik er indøvet Sætningen og dens Dele (særlig herom henvises til forrige Skolemeddelelser om «Danskundervisningens Gang gennem Skolen»). Klassen har 6 Timer om Ugen. — I 4. Kl. (Hr. Christensen) er Undervisningen, 5 Timer om Ugen, væsentlig som i 3., kun stilles der selvfølgelig større Krav til Læsefærdigheden, ligesom der ogsaa bruges en vanskeligere Læsebog, Pio og Wimmers for Mellenkl., hvoraf omtrent to Trediedele er gennemgaaede. Nogle faa Digte er lærte. I Grammatik fæstnes det i 3. Kl. lærte; desuden er alle Ordklasserne indøvede. Diktatstilene skrives i Undervisningstimen umiddelbart ind i Stilebogen; desuden gives der af og til Fortællingsstile, dels som Gjenfortælling af en læst eller fortalt Historie, dels Gjenfremstilling af et bekjendt, mindre, historisk Emne. — De ældste Elevers Undervisning ledes som tilforn af Forstanderen (4 Timer). Læsestoffet hentes — paa en enkelt Undtagelse nær — hos selve Forfatterne. I det sidste Aar er læst Palnatoke, Axel og Valborg og Aladdin af Oehlenschläger, Hærmændene paa Helgeland

af H. Ibsen og Maria Stuart i Skotland af Bjørnson, den Stundesløse af Holberg, Elverhøj af J. L. Heiberg. Desuden Det ukjendte Land og Gertrud Rask af Chr. Richardts Digte, Ludvig Holberg af Chr. Wilster, nogle svenske Digte, de fleste tagne af Fänrik Ståls sägner, Jøden af Wergeland, samt Brölluppet på Ulfåsa af Hedberg. Til Læseøvelser er desuden brugt Lefoliis Fortællinger og Sagaer 2. Del. Nogle af Digtene og enkelte Partier af Tragedierne er lærte udenad — stadig med det Hovedhensyn for Øje, derved at vække, bevare og forplante Kjærligheden til Poesien med dens Enhed af det dybe Indhold og den skønne Form. — Der skrives jævnlig større Stile, af og til vanskelige Diktatstile, ellers Gjenfortællinger eller Beskrivelser saa som: Gertrud Rask, Edvard Storm, Beskrivelse af en stundesløs og Gangen i Holbergs Komædie af samme Navn, Aladdin, den elektriske Multiplikator, Elektricermaskinen, Bæveren. Grammatik indøves gennem Stilene; delvis er til Støtte for det gennem mundtlig Indøvelse bekjendte brugt Schneekloths Grammatik.

Historieundervisningen begynder i 2. Kl. (Frk. Knudsen) med, at Lærerinden, 3 Timer om Ugen, fortæller Smaahistorier fra Danmarks Sagntid og videre frem. Frk. Knudsen har paa den Maade i det sidste Aar fortalt til Kristoffer den første; efter hver Historie har hun samtalt med Børnene om den og lempelig ledet dem til at fastholde og gjenfortælle Hovedpunkterne. — Der er fortsat i 3. Kl. (Frk. Knudsen) med samme Timeantal. Den mundtlige Fortælling støttes nu af Læsning i Holms Danmarkshistorie. Desuden er i Udtog læst Ingemanns Erik Menveds

Barndom og Kong Erik og de fredløse. Klassen er naaet til Kristian den første. — I 4. Kl. har Hr. Christensen 2 Timer om Ugen med samme Bog som Hjælpemiddel udførligere gjennemgaaet samme Pensum —, og i 5. Kl. har Hr. Scheuer i 3 Timer ugentlig, foruden at en Del af Danmarkshistorien er repeteret, gjennemgaaet Grækenlands Oldtidshistorie samt Roms til Graccherne. Jensens Historie er brugt. Afgangseleverne har læst det samme; desuden efter Thrige til Kejserdømmet i Rom. 3 Timer om Ugen.

I Tysk er der i 4. b. Kl. læst i Kapers og Simonsens Læsebog fra Begyndelsen indtil S. 27, og de vigtigste Regler af Formlæren er indøvede mundtlig (2 Timer ugentlig); 4. a. Kl. har i samme Bog læst fra Afdeling 3 til S. 65, nogle af dens Vers er lærte udenad. Ankjærs Formlære, med Undtagelse af de uregelmæssige Verber. 1 Stil om Ugen efter Kapers Stiløvelser. — 5. Kl. har læst i Kapers Læsebog for Mkl. Side 40—95. Vers udenad efter samme Bog. Hele Ankjærs Formlære. 1—2 Stile om Ugen efter Kapers Stiløvelser. — Afg.-Kl. har efter at have afsluttet Kapers og Simonsens Læsebøger og Kellers Mustersamling læst af Schiller: Wallenstein, Jeanne d'Arc, Marie Stuart, Wilhelm Tell, Don Carlos; af Goethe: Herman und Dorothea og Egmont samt paa egen Haand flere Skrifter af tyske Klassikere. 1—2 Stile om Ugen. 3 Timers Undervisning om Ugen.

I Engelsk har en Del af 2. og 3. Kl. sammen begyndt paa Listovs Ledetraad og er med 2 ugentlige Timer naaet til St. 74; 4. b. Kl. har i 2 Timer om

Ugen læst samme Bog ud. 1 Stil om Ugen efter Ledetraaden. Muntlig indløves de grammatiske Regler, som Stykkerne indeholder. 4. a. Kl. (3 Timer) har paa samme Maade læst Ledetraadens 2. Afd., og 5. Kl. (3 Timer) har læst Listøvs Læsestykker og Stiløvelser 1. Afd., Rosings Grammatik. 1—2 Stile om Ugen. — Afg. Kl. har efter at have sluttet Listøvs Bøger læst: Dickens: *The cricket of the hearth* samt paa egen Haand *David Cøpperfield* og *Schetches*, Shakespeares *Julius Cæsar* samt Mark Twain: *The Adventures of Tom Sawyer*.

I Fransk er 6. Kl. begyndt forfra i Pios Læsebog for Begyndere og er naa't til S. 38. Grammatik og Stil efter samme Bog (2 Timer). — 4. Kl. læst Pios Læsebog for Mkl., C. Benzons *Formlære* og derpaa repeteret *Formlæren* efter Jung.

I Latin (Hr. Scheuer) har det yngste Hold af Afgangseleverne gennemgaaet Forchhammers lat. Læsebog Pag. 1—14 med de tilsvarende Afsnit af Madvigs *Formlære* og *Syntax*; 6. Kl. det meste af Forchhammers Læsebog, derefter Cæsar *De bello Gallico* Lib. VII Cap. 1—20, desuden sammen med 7. Kl. Cæsar Lib. V Cap. 1—20 og hele Madvigs *Formlære* samt de vigtigste af de til Forfatterlæsningen hørende *Syntax*paragraffer efter samme Bog. — 7. Kl. har for sig læst Cæsar D. b. G. Lib. VI og Cicero *I oratio in Catilinam*; har særlig repeteret af den latinske *Syntax* hele *Casuslæren*. Hr. Scheuer og en yngre Medhjælper bruger 14 Timer om Ugen til Latinundervisning.

Matematikundervisningen (Forstanderen) begynder i 4. Kl., som i Aarets Løb 4 Timer ugentlig har

faaet fremstillet de vigtigste Hovedformer i Rummet; denne Fremstilling gaar ud fra haandgribelige Legemer, og lidt efter lidt tages Abstraktionsevnen lempelig i Brug. I hver Time er der som Regel noget, der bestemt skal være tilegnet saaledes, at det næste Gang kan gøres til Gjenstand for Examination. Denne stiller da meget begrænsede men aldeles bestemte Fordringer. Dette gjælder ogsaa Arithmetiken, hvoraf der er gjenemgaaet de tre første Regningsarter; Opgaverne udgjør Hovedparten af Arbejdet, baade i Undervisningstimen og hjemme. Da der ingen trykte Hjælpemidler bruges hverken i Geometri eller Arithmetik, sørger Læreren omhyggelig for, at det, der særlig skal huskes, opskrives af Eleven. Undervisningen er saa fortsat op igjennem 6. Kl. (af 5. Kl. har kun 2 Elever Mathematik, 1 med 6., 1 med 4. Kl.) i Geometri efter Steens Lærebog til Udmaaling af excentriske Vinkler, i Arithmetik er lært Division, Decimalbrøk og Proportioner med Steens Arithmetik som Hjælpemiddel, samt Ligninger af første Grad med flere ubekjendte. Særlig i Arithmetik løst en stor Del Opgaver. Én Elev tog før Sommerferien Examen i Mathematik (4. Kl. Hovedexamen; Karaktererne se foran); han fortsætter nu med Trigonometri.

I Fysik (Forstanderen) har 7.—6.—5. Kl. i Samling gjenemgaaet først med Holtens, senere med Prytz' Lærebog som Hjælpemiddel og med Ledsagelse af de nødvendige Experimenter: Magnetismen og derefter Elektriciteten til Berøringselektricitet. Desuden er der givet Eleverne et Indblik i de kemiske Kræfters Virkemaade; af enkelte Grundstoffer og deres Forbind-

elser er der gennemgaaet og lært saa meget, at de modtagne Indtryk af de almindelige Love er blevne fæstnede. I Gjennemsnit 2 Timer om Ugen.

Naturhistorie (Hr. C. Christensen). I 3. Kl. begyndte vi den egentlige Undervisning i Naturhistorie med at fortælle Eleverne om Dyrene, saaledes at de fik en Forestilling om Hovedtyperne i de forskellige Rækker. Efter Sommerferien er Undervisningen støttet af Ivan Sahlertz' Lærebog, og heraf er nu lært om Rovdyr, Insektæderne og en Del af Gnaverne (1 Time om Ugen). — 4. Kl. har læst efter samme Bog, men ved Siden af faaet en mere udførlig Fremstilling af Skelet, Blodombløb og Nervesystem og er naaet at komme igennem Pattedyr og Fugle, dog er det særlig Pattedyr, der er gjort til Gjenstand for Repetition. En Del af Undervisningstiden (3 Timer) er i Sommer brugt til Botanik; Læreren lægger ved mundtlig Fremstilling Stoffet til Rette, og det saaledes gennemgaaede fæstnes derefter ved et trykt «Hjælpemiddel», og paa denne Maade er vi naaede frem til «Blomsten». — I 5. Kl. (3 Timer) har vi i Aar særlig arbejdet med at faa den systematiske Del af Zoologien lært efter Feddersens Lærebog. Kjendemerkerne paa de forskellige Rækker, Klasser, Ordener og Arter er indøvede ved Hjælp af de korte Definitioner, Bogen indeholder. I Botanik har denne Kl. i Sommer-tiden lært at bestemme Planter efter Rostrups «Den danske Flora». — En Elev forberedt til 4. Kl. Hovedex. (se foran). — Om hele Naturhistorieundervisningen gjælder det, at den virkelige Natur baade i Dyre- og Planteriget gjøres til Undervisningens Grundlag.

Geografi (Hr. C. Christensen). 2. Kl. (2 Timer)

har i Aar fortsat Arbejdet paa at lære Danmark at kjende, og Jylland med dets Natur, Byer og Jærnbanelinier har taget den meste Tid. Efter at have repeteret det, der er læst om Østifterne, er Arbejdet fortsat med den skandinaviske Halvø, saaledes som i forrige Meddelelse er fremstillet, og vi er naaede til at have faaet Grænserne, Landets Natur og Inddelingen af Sverrig og Norge fæstnet. Lærerens mundtlige Fremstilling danner Grundlaget, og Eleverne indøver det saaledes fremstillede efter Kort, dels efter Erslevs, dels efter Kort tegnede af Læreren. — 3. Kl. (3 Timer) har lært Rusland og de britiske Øer efter Omfang som i Erslevs Lærebog Nr. 2, dog med Undtagelse af de klimatiske Forhold, som først senere tages op til Gjennemgang. Derefter er Evropas Højdeforhold indøvede efter Kort, og Undervisningen desuden støttet af Læreren ved Fremstilling paa den sorte Tavle. Et Særkort over Evropas Højdeforhold er til Elevernes Afbenyttelse paa Skolen. — 4. Kl. (2 Timer) har foruden Højdeforhold, Floder og Søer i de fremmede Verdensdele tillige indøvet Havenes Fordeling paa Jordkloden med Halvøer, Forbjærge og Øer i samme Udstrækning som i Erslevs store Lærebog i Geografi. Eleverne examineres paa særegne Repetitionskort uden Navne. — 5. Kl. har i Aar med 2 Timer om Ugen lært hele Evropa. Vi samler nu de forskellige, tidligere gennemgaaede Stofdele sammen, Land for Land, og ved at tage Byerne med afslutter vi hermed Undervisningen i Geografi for Evropas Vedkommende. — 1 Elev forberedt til 4. Kl. Hovedex.

Regneundervisningen tager i den første Tid Smaabørnene enkeltvis, lige som det er bemærket ved

Danskundervisningen, først efterhaanden samles de saa ogsaa her i Smaagrupper. Der begyndes i 1. Kl. (Hr. Høgsbro) med, at Eleverne ved Hjælp af Gjenstande i deres aller nærmeste Omgivelser faar Begreb om at tælle. Der skal intet kunstigt Tælleapparat til; deres egne smaa Kroppe, deres Fingre, Ben, Øren, Næser, Øjne er det aller nærmeste, aller naturligste og derfor aller bedste Tælleapparat. Saa er der Borde, Bænke, Skilderier, Ruder, Tavler — mer end nok til Tælling, saa der kan blive rig Afvexling og tillige stor Morskab. Selvfølgelig holder Læreren til en Begyndelse ved med meget smaa Tal. Vi naa'r i lang Tid ikke højere end til 9. Saa snart det er gjørligt, lærer Børnene samtidig med Tælleøvelserne at skrive Taltegnene, idet stadig en bestemt Tællegjenstand er underforstaaet. — Derefter begynder Sammenlægningen ganske bogstavelig og haandgribelig, idet for Haanden værende Gjenstande føres sammen («lægges» sammen) og tælles sammen. To Smaafyre paa én Bænk og tre paa en anden stilles sammen i en Klump og tælles op; saaledes erfares, at «to og tre er fem». Fingre, Næser osv. bruges paa samme Maade. Saa naa'r vi til at regne smaa «Stykker» ved Hjælp af Pinde; længere hen bindes 10 Pinde sammen i et Knippe, naar «Tiere» skal indøves; atter længere fremme — vi giver os god Tid — bindes 10 Tiknipper sammen til 1 «Hundrede». Jeg tænker, at her er givet tilstrækkelige Antydninger af Vejen, her følges. Subtraktion og Multiplikation følger senere efter, ganske i samme Spor.

De ovenfor beskrevne Sammentællingsøvelser bliver det første Grundlag for «Tabellen», som lidt efter lidt

vikler sig ud deraf; dens «ubenævnte» Tal har stadig i den første Undervisning en «Benævning» skjult i sig.

Naar Børnene er vidt nok — ogsaa i Skrivefærdighed — faar de lidt Hjemmeregning, idet Stykker, der er gjennemgaaede paa Skolen, igjen udregnes af Eleven hjemme og indføres med Udregningen i en lille Bog. De gjøres saa den næste Time til Gjenstand for en grundig Overhøring, hvorved ikke blot Tilegnelsen kontrolleres, men hvorved det ogsaa kræves, at Eleven hjemme har forberedt sig paa at kunne regne sine Stykker hurtig og sikkert højt for Læreren.

Det gjælder ikke blot om den begyndende Regneundervisning, men ogsaa for de følgende Klasser, at «Hovedregning» er det væsentlige. Blyant eller Griffel tages kun til Hjælp, naar Tallene og Udregningerne bliver saa store, at der er Trang til opskrevne Støttepunkter for Hukommelsen.

1. Kl. har en Time Regning om Dagen. 2 af 2. Kl.s Elever og 2 af 3. Kl.s er med paa dette Hold.

2. Kl. sammen med Halvparten af 3. Kl. har i 5, senere i 4, Timer om Ugen fortsat Multiplikation med benævnt Multiplikandus, stadig paa rationelt Grundlag. Derefter er Multiplikation af store flercifrede Tal forklaret og indøvet med større og større Tal. Endelig er Division med benævnt Dividend paabegyndt, og Klassen skal nu kunne regne Opgaver som følger:

$$1. \quad 769402 \times 839574638,$$

$$2. \quad 47 \times 49875 \text{ Tdr. } 6 \text{ Skpr. } 2 \text{ Fdkr. } 1 \text{ Otkr.},$$

$$3. \quad 3012 \text{ Baller } 1 \text{ Ris } 19 \text{ Bøger } 9 \text{ Ark} : 8.$$

4. Kl. (med Undtagelse af 3 Elever, som følger med 5. Kl., og 1, som undervises særskilt) sammen med

4 Elever af 3. Kl. (Forstanderen) har i 5, senere 4, Timer om Ugen fortsat og tilendebragt Division med hele Tal og skal nu kunne regne Stykker som følger:

824 Baller 9 Ris 7 Bøger 19 Ark koster

Kr. 618704, 10;

hvad koster 370652 Baller 5 Ris 18 Bøger 21 Ark?

5.—6. Kl. (Hr. C. Christensen) regner nu paa forskellige Hold henholdvis følgende Opgaver:

- 1) $\frac{1\frac{3}{8} + 2\frac{7}{12}}{3\frac{9}{16}} \cdot \left(\frac{5\frac{1}{18} \div 3}{3\frac{1}{16} \div 7} \right) \div \frac{5\frac{1}{11} + 1\frac{1}{2} \times 2\frac{2}{3}}{11\frac{5}{6} \div 6\frac{7}{12}}$
- 2) Naar 17 Centner 62 $\overline{\text{t}}$ $10\frac{15}{16}$ Kvint koster 37 Kr. 95 Øre, hvor meget koster da 10 $\overline{\text{t}}$ $9\frac{3}{8}$ Kvint?
- 3) Af et Kvantum Garn kan faaes $17\frac{1}{2}$ Alen Lærred, $6\frac{3}{4}$ Kvarter bredt. Hvor bredt vil det blive, hvis det skal være $20\frac{1}{4}$ Al. langt?
- 4) Ved Opførelsen af et Hus lader A. 10 Svende arbejde i 7 Dage og 5 Drengene i 3 Dage, B. sender 7 Svende i 5 Dage og 6 Drengene i 10 Dage. Naar 4 Drengene kan udrette lige saa meget som 3 Svende i samme Tid, hvor meget faar da hver Mester af Byggelønnen, der er 344 Kr. $92\frac{1}{2}$ Øre?
- 5) Af et Parti Korn har $\frac{1}{3}$ kostet 10 Kr. 40 Øre, $\frac{3}{10}$ 13 Kr. 92 Øre, og Resten 13 Kr. 28 Øre pr. Tønde. Hvor stor blev Gjennemsnitsprisen?
- 6) 325 Kr har i 5 Maaneder givet $8\frac{2}{3}$ Kroner i Rente. Til hvor mange p. Ct. p. A. har de været udsatte?

Om ældste Hold se Regneopgaven ved Examen i Sommeren 1886 Side 13.

I Tegning gives der Undervisning gennem hele Skolen (Hr. Høgsbro og Frk. Knudsen) fra 4 til 1 Time om Ugen. Alle Janiches forskellige Hæfter samt nogle af Helstedes bruges; de ældste tegner ogsaa efter større løse Fortegninger. I 1 Time om Ugen har Forstanderen geometrisk Tegning med 6.—7. Kl. samt nogle Elever af 4. og 5. Kl. og er begyndt paa Projektionstegning med de fremmeligste.

Skjønsskrivning begynder i 1. Kl. med 6—7 Timer om Ugen og fortsættes Skolen igjennem med af tagende Timeantal efter Elevernes Behov. Frøken Knudsen har de mindre, Hr. Høgsbro de større.

Legemsøvelser sætter Skolen megen Pris paa, hovedsagelig i Form af Leg og Arbejde i frisk Luft baade Sommer og Vinter, længere Ture, Røverleg og lign. — Elever og Lærere svømmer i Fællesskab hver Dag hele Sommeren; hertil tages i Reglen den første Morgentime af Skoletiden. I Aar har Søbadene været brugte hen ved 4 Maaneder. — Gymnastiken har Skolen ofret 5 Timer om Ugen, der fordeles mellem Eleverne.

Som sædvanlig har Fosterbørnene og en Del af Eleverne hver sin Part af Skolens ydre Verden at holde i Orden eller at have Tilsyn med. Adskillige af Børnene er her i et godt Spor og hjælpes tidlig til at blive sig et Ansvar bevidst.

I Rækken af de forskellige foranstaaende Fag findes som sædvanlig ikke Religion opført, idet Skolen ikke ser den som et Fag i samme Forstand som de andre, men som noget langt større. Hvad Skolen imidlertid paa dette Omraade yder sine Elever, og hvorledes den af yderste Evne her stræber at støtte Hjemmene.

dels ved den bibellistoriske Undervisning, der meddeles, dels ved Forstanderens Søndagssammenkomster med Børnene og Hr. Christensens Aftenforedrag — turde nu være saa bekjendt, at vi ikke her skjønner, at yderligere Meddelelser vil være nødvendige.

Et Levnedsløb.

(Meddelt af Carl Christensen.)

Siden de sidste Meddelelser udsendtes herfra er der bleven en Plads tom iblandt os. Fra den 17. August 1875 har Navnet

Alfred Tommerup

staaet opført i Skolens Meddelelser, først blandt Eleverne, senere blandt Lærerne. Men paa en Norgesrejse forrige Sommer forsvandt han paa Gausta i Telemarken, og siden 5. August 1885 er han ikke set, og alle Efterforskninger for at finde hans Spor har været forgjæves.

Iblandt os her ved Skolen, og da særlig i selve Hjemmet og i Forstanderens Hjærte, har han imidlertid traadt saa dybt et Spor, at han ikke vil glemmes. Forud for hans Død ligger der er et Liv i Kamp, men ogsaa et Liv med Sejre, og det kunde vel være værdt at dvæle lidt udførlig ved den Skikkelse, der nu efter Afslutningen af hans Bane staar for os.

Han kom til os fra en stor lærd Skole, og Modsætningen maatte strax blive kjendelig for ham. I Ordrup Skole var der paa den Tid en 6—7 Børn, styrede af H. C. Frederiksen og en Lærer, der ved Tommerups An-

komst var to Maaneder gammel som saadan. At Tommerup begyndte her, som han havde afsluttet i sin forrige Skole, er en Selvfølge, og at det maatte gaa ud over den unge, ubefæstede Lærer er jo ogsaa en given Ting. «Jeg var», siger T. i et langt Brev, han skrev i Sommerferien 1884, medens han opholdt sig i Præstø, «da jeg 15 Aar gammel kom til Ordrup, en Skoledreng, der mest havde fyldt sit Sind med Spilopper paa Lærernes Bekostning, og derfor var jeg meget langt tilbage.» — Ja, i Kundskaber var han langt tilbage, det, han havde inde, var spredt i stor Uorden i hans Hjerne. At han derfor søgte at gjøre sig gjældende paa en anden Maade, ved at være «rask», er jo rimeligt, og at det blev den unge Lærer, han særlig lagde Snare for, forstås vel ogsaa let, og saa meget bedre gjorde han det, som han særlig var udviklet i denne Retning; det gik saa vidt, at den 30-aarige Lærer en Dag kom til Forstanderen aldeles fortvivlet og ikke saa' anden Udvej end, at enten han selv kom bort eller Drengen. Dog, det forandredes snart noget. «Jeg mærkede», siger han videre i det omtalte Brev, «man vilde vinde mit Hjærte; jeg saa' ogsaa, at Forholdet mellem Drengene var et saadant, at ikke den, der kunde gaa Lærerne bedst under Øjne, var i størst Anseelse, men at det var den sandru, trofaste, paalidelige, frimodige og raske Dreng, der sattes i Højsædet.» Saaledes saa' han snart, at det var, men derfra og til selv at være saaledes var der jo et stort Spring, og det kom først lidt efter lidt. «Det var en lang og brydsom Vej for mig at gaa», lyder det fra hans egne Bekjendelser.

I Begyndelsen maatte han ogsaa have lidt Spillerum,

Frihed til at røre sig fuldt ud, for at Forstanderen, hans Plejefader, kunde faa at vide, hvad han havde inde, og der var den Gang megen Lejlighed til at komme efter dette. Skolen var kun lille, de fleste af Børnene var saadanne, der trængte til at blive «Friluftsbørn», og derfor færdedes vi meget i Skoven, paa længere Ture, til Røverleg og lignende. Paa denne Maade kom vi i nærmere og inderligere Forstaaelse med, hvad der boede i «Knægtene», fik dem til at lukke sig selv op og os ind. Han var selv klar derpaa. «Skolens Forstander var en livlig Deltager i al vor Færd; netop derved kunde han blive vor fulde fortrolige, og snart var der ikke den Ting i mig, han ikke kjendte». Men i Drengen var der noget, der strax kunde tages i Brug: han var bl. a. en modig Natur, og han skulde føle, at her var et Felt, hvorpaa han frit kunde tumle sig, at paa dette Omraade kunde og skulde han være noget for de andre, og saa fik vi ham i Tale, og han begyndte at faa Respekt for sig selv. Det var det første; det næste var «at faa mine Øjne lukkede op for, hvad jeg manglede. Jeg mente, naar jeg læste mine Lektier nogenlunde, saa havde jeg gjort alt, hvad noget Menneske under Solen kunde forlange af mig; men det blev snart vist mig, at det var større Krav, det gjaldt: Lektierne skulde læres fuldt ud, «thi de er jo givne, for at du skal lære dem;» — og det gik, men det gik langsomt; der var meget, han skulde overvinde hos sig selv, og fra Begyndelsen havde han intet at ty til og faa Kraft af; men det kom. Han lærte at tro fuldt ud paa sin Plejefader, og det hjalp ham. Oplysende turde det være, hvad han selv fortæller om sin første Fødselsdag,

han tilbragte i Ordrup. «Først maa da bemærkes, at mine Fødselsdage forud ikke havde været, som de burde være; overladt til mig selv og med i høj Grad uklare Lyster plejede jeg paa denne Dag at dovne mere end sædvanlig, at faa flere Prygl end sædvanlig og at ryge mere Tobak end sædvanlig. Jeg gik til min Fødselsdag her med Følelse af, at den vilde blive noget anderledes. Jeg regnede just i den Tid nogle svære matematiske Opgaver; jeg stod altsaa tidlig op, satte mig til at regne, og det gik godt for mig, men efter at min Forstander havde ønsket mig til Lykke, sagde han til mig, han vilde haabe, det var min Hensigt at højtideligholde min Fødselsdag ved at anvende særlig Flid paa mit Arbejde. Det var nu ærlig talt, slet ikke min Mening, og jeg blev strax muggen over, at der blev stillet en saadan Fordring til mig; men Forstanderen viste, at det var hans Alvor ved at give mig en ny Cyklus arithmetiske Opgaver. Jeg sad saaledes og ærgrede mig og regnede; de andre Drengene var helt vrede paa mine Vegne over, at jeg saaledes skulde sidde og slide den hele Dag og ikke faa at mærke, at det var min Fødselsdag. Da Kl. var $6\frac{1}{2}$ om Eftermiddagen, var jeg færdig med mine Opgaver, og jeg gik nu ind for at faa at vide, om de vare rigtige. — Jo, de var rigtige alle sammen. Saa talte Forstanderen med mig, sagde til mig, at i min Alder maatte der kræves noget af mig, at efter Arbejdet smagte Hvilen des sødere, og at jeg nu med god Samvittighed kunde holde fri efter at have fuldført et solidt Stykke Arbejde. Ja, der blev sagt meget mere, som jeg ikke kan nedskrive . . . jeg følte, at jeg nu havde Ret til at begynde at holde Fødselsdag.» Saa blev den da

fejret under stor Deltagelse fra Kammeraterne og den hele Familie, og da han gik til Sengs den Aften, følte han, at han havde Evne og Kræfter; det gjaldt blot om at faa taget dem i Brug.»

Og i Brug blev de tagne; men samtidig skulde han begynde at blive retvendt i flere andre Retninger end med Hensyn til Læsningen: «Efterhaanden lærte jeg, at der i en Drengs Liv skal være andet end Lektier; «for at blive et nyttigt Menneske maa man ikke være bange for at tage Haand med i, hvad det skal være; det Smuds, man kan vaske af sig, skal man ikke være bange for.» Jeg gik ind paa det, idet jeg troede paa den, der sagde det, men ikke, fordi jeg kunde forstaa det. Jeg, der aldrig havde børstet et Par Sko før, maatte nu børste mine Sko hver Dag, feje Gaard, rive Have, kjøre Trillebør etc., naar fornødent gjordes. — Saa gik det frem Skridt for Skridt, men det gik langsomt, og jeg undres endnu den Dag i Dag over den Taalmodighed, der blev vist mig.»

Det er hans egne Ord 8 Aar efter, og de er sande: han forstod det ikke fra Begyndelsen af; man saa' det paa den Maade, han udførte Tingene paa; der var som en tavs Protest imod dette legemlige Arbejde over hele hans Person, indtil han fik Øjnene op for den rette Betydning af det, saa rettede han sig rankt og smukt i Vejret — ikke saaledes at forstaa, at han nogen Sinde blev et «Haandens» Menneske, det blev der ogsaa daarlig levnet ham megen Tid til senere, men saaledes, at han havde Respekt for og Forstaaelse af det opdragende i dette Arbejde.

Der var Kræfter i ham; til Tider tyktes de at

være ubændige; der var noget at lede, noget, der tog paa Kræfterne for dem, der skulde have med ham at gjøre. Men saa var der paa den anden Side et stort Gode ved ham: man tog aldrig fejl af, hvor man havde ham; hvad han var, det var han fuldt ud: Gavtyvestreger gjorde han, da vi fik ham, saa det kjendtes; magelig var han ogsaa, saa det ikke var til at tage fejl af; da han saa virkelig fik lært at arbejde, gjorde han ogsaa det saaledes fuldt ud, at der maatte holdes igjen paa ham, og han blev for Lærerne en Hjælp mod de daarlige Drengene. Han «sled og slæbte for at komme frem ad», som han selv siger, og havde paa den Tid et Ord af Bjørnson staaende for sig, et Ord, der tit og ofte havde lydt paa Skolen: Gjennem Arbejde naa'r man sit Kald. — Det var i det hele en Styrke hos ham, at han kunde hage sig fast i et saadant enkelt Ord, gjemme det og suge Næring deraf.

Man faar et godt Begreb om, hvor hurtig han voxede fast til Hjemmet, ved at lægge Mærke til et enkelt Udtryk i hans Bekjendelser. Et halvt Aar efter hans Ankomst døde hans Fader, og det saa' ud til, at saa vel han som hans yngre Broder, der ogsaa var her, maatte forlade os, inden det godt begyndte Arbejde havde faaet Tid til at fæstnes i dem. Da det imidlertid blev ordnet saaledes, at de kunde blive, udbryder Tommerup: «Jeg takkede saa godt, jeg kunde; jeg var alt den Gang saa vidt, at jeg gruede for, naar jeg skulde bort.»

En Natur som hans maatte være underkastet stærke Fristelser, og der skulde noget til at holde ham rolig, naar det gjærede og sydede i ham. Men ogsaa i den Henseende faar man et klart Begreb om, hvorledes

han modtog den Haand, der raktes ham, og benyttede den Hjælp, der vistes ham, ved at lægge Mærke til hans egne Udtalelser.

I Hjemmet, siger han, havde hans Moder for Skik hver Aften, naar han var kommen i Seng, at gaa ind til ham og bede Fadervor med ham; han siger selv, at han syntes godt om den Afslutning paa Dagen. Siden, da han kom bort til den fremmede Skole, holdt dette op, og hans Barneforhold til Gud blev noget forrykket; — senere kom det i Ordrup atter i Lave.

Forstanderen gik hver Aften, naar vi var komne i Seng, rundt til hver enkelt, talte med os om, hvorledes Dagen var gaaet, om vore Fristelser og Sejre. Saa sluttede han med at spørge os, om vi skulde bede Fadervor, og naar det var gjort, sov vi snart alleglade ind. Om Dagen talte han snart med os alle og snart med hver enkelt om det, der særlig kunde være oppe i os paa den Tid, og mindede os om, at vi havde gode Vaaben mod vore Fristelser i Fadervor, i at mindes Jesu Fristelse i Ørkenen og i vor Trosbekjendelse. Bønnens Vaaben mod Fristelsen satte han særlig højt, og det varede ikke længe, før jeg ved hans stadige Paa-mindelser greb til dette Vaaben, naar jeg var i Nød. Tit talte vi om de Ting, der hørte Guds Rige til, og for hver Gang blev Jesus Kristus en større og større Magt i min Sjæl, og samtidig med dette voxede min naturlige Livsglæde; jeg følte, at jeg var paa ret Vej, og det fødte Glæden i mig.

Dette trængte han ogsaa til; thi der kunde ligge en stærk Tyngsel over ham til Tider. Naar vi betragter hans Billede fra de Dage, bliver det os klart: der laa

et kjendelig melankolsk Træk over hans Ansigt; han kunde gaa i flere Dage og være knuget — saa skulde der kun lidt til, og han slog over i den stærkeste Mod-sætning. Efterhaanden forandrede dette, han blev mere jævnt hen godt til Pas, om end der ogsaa til senere Tider kunde vise sig Træk af det gamle; kjendeligt var det dog, at den naturlige Livsglæde voxede frem i ham.

«Gjennem Arbejde naa'r man sit Kald». Men hvad var hans Kald her i Verden? — det tænkte han tit og ofte paa, medens Arbejdet gik sin Gang, og saa gik det op for ham ved at se paa Opdragergjerningen, at her var det. Han talte med den, der nu var bleven ham «som en Fader», og ved hvem «han var bleven et lykkeligt Menneske», om Sagen, og han blev alvorlig mindet om at betænke sig vel: han fik at se de store Krav, der da vilde blive stillet til ham, baade i Henseende til personligt Livsindhold og i Henseende til Kundskaber, og de alt andet end glimrende Udsigter, han gik i Møde. Det unge Menneske tænkte og tænkte, og da han blev fast ved sit Forsæt, blev han optaget som Medhjælper i den Skole og for det Hjem, der havde været saa meget for ham.

«Jeg begyndte min Gjerning ved Skolen som Medhjælper og havde mange Kampe at bestaa med mig selv,» saaledes lyder hans Bekjendelser, og det er fuldt ud sandt. Han læste med Flid og Udholdenhed til sin Examen ved den ringe Hjælp, vi den Gang kunde tilbyde ham; samtidig arbejdede han med fuld Kraft paa den Del af Skolegjerningen, der var bleven ham betroet, og der kom Anfægtelser baade af den ene og den anden Art, — ogsaa det gjærende Ungdomsblod kunde volde

ham Besvær nok. Men han var kommen saa vidt, at han ikke lukkede sig inde med sig selv og sine Tanker. Stundom, naar Forstanderen gik i sin Have ved Aftens-tid, kunde han føle en Arm bag fra blive lagt i sin og høre en Stemme sige bedende til ham: «Tal med mig, nu kan jeg ikke længer staa imod.» Og saa talte de to sammen — ingen ved, hvad eller hvorledes, men den unge «holdt sine Stier rene».

Ved meget stor Flid, thi han fik stedse mere at gjøre paa Skolen, arbejdede han sig frem og blev Student, og Aaret efter fik han anden Examen. Det kan ikke nægtes, at han i disse Aar voxede en stærk Væxt i sin Gjerning; «som Lærer udviklede han sig hurtig, da han først gennem strænge Prøveaar var kommen rigtig i Gang,» som Forstanderen udtrykker sig om ham. Han tog jo særlig sin Fosterfader til Monster, mindre de andre Lærere, kom ogsaa herved til at gribe fejl mange Gange, da han ved at ville gjøre fuldt ud efter, hvad han saa hos sit Forbillede, glemte eller oversaa, at hvad der er «godt gjort» af den ene, kan være «galt gjort» af en anden, eller for at udtrykke det anderledes, at vi ikke naa'r det samme ved de samme Midler, med mindre de bundet helt i vor Natur, er Kjød og Blod i vor Personlighed. Det kan heller ikke nægtes, og det kan ikke en Gang undre nogen, at et Menneske, der skyder en saadan stærk Væxt, ogsaa maa skyde vilde Skud, og hos den unge Tommerup kom der, som han ogsaa ærlig vedkjendte sig, megen Selvsikkerhed frem over for den Gjerning, han arbejdede paa at dygtiggjøre sig i. Men her viste hans faderlige Ven ham al Tid til Rette og hen paa rette Plads. Forstanderen tog til sine Tider

haardt paa ham, saa haardt, at vi andre troede, der maatte gaa noget i Stykker ved det; men han stolede fuldt og fast paa den Kjærlighedens Undergrund, der var i hans unge Ven, og her tog han ikke fejl; der kunde føres nogle droje Slag af ham mod et og andet, der skulde bortryddes i det unge Menneske, uden at Grundvolden rystede. Det forstaaer vi, naar vi hører ham sige i Sommerferien 1884:

«Vort Forhold» — Forstanderens og hans — «er skudt frem ad og er blevet et saadant, at jeg ikke kan tænke mig Muligheden af, at det nogen Sinde skulde blive brudt, og er det min Overbevisning, at den Dag, det sker, er jeg paa fejle Veje.

Saa kom Sommerferien 1885. Han havde med Anspændelse af alle sine Kræfter passet sit Skolearbejde og sine Studeringer, havde taget hebraisk Prøve, og det var med et let Suk, han udbrod, da han vendte hjem: «Nu skal jeg rigtig slaa mine Folder i Sommerferien!» Med et Par Venner rejste han til Norge, lys og lykkelig. Medens den ene af Rejsekammeraterne blev i Hitterdalen paa Grund af Sygdom, og den anden helst vilde hvile lidt ud, rejste Tommerup alene til Gausta. Den 4. August overnattede han paa Gaarden «Boen» ved Gausta, Dagen efter gik han i taaget Vejr til Fjælds, og vi saa ham aldrig mere. Gud har gjent ham. Det sidste synlige Minde, han efterlod, er hans Navn, han skrev i Bogen i Hitterdals Kirken.

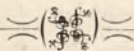
Sidste 3die November — Skolens Aarsdag — blev et stort Billede af ham ophængt i vor Sal. Alle følte, at saa ung han var — kun 24 Aar — havde han levet et Liv, der var værdt at mindes. Over hans Billede

hæftedes de Ord: «Fordi du elskede Hjemmet og Skolen her, skal du bevares iblandt os.»

Og under Billedet staar følgende Vers, der sikkert tit er steget op fra hans unge, begejstrede Sjæl som et Suk til Gud:

*Ug dem, jeg elsker, men aldrig saa',
de henfarne store, som nær dig staa,
med dem lad mig bo i dit høje Hus,
naar Jordebygningen synker i Crus.*

(Bagger.)

Siden der sidst herfra er givet noget i Trykken, er der udkommet en Bog, hvis Indflydelse paa vort Undervisningsvæsen nok skal mærkes, og som for denne Skoles Vedkommende i Sandhed hører med, naar den under denne eller anden Form udsender Meddelelser om sit indre Liv og det deraf udspringende Arbejde. Det er Professor Kromans Bog «Om Maal og Midler for den højere Skoleundervisning». Det vilde været baade Lærere og Forstander kjært, om en af os havde kunnet give en udførlig Redegjørelse for, hvor og hvorledes Professor Kromans Tanker har grebet fat inden for vor Verden, og Prof. Kr., der vel kan have sine Grunde til ikke at tillægge Skolemænds Erfaringer samme Betydning som Psykologiens Resultater, vil dog sikkert sande, at Børnene, i hvis livssprudlende, frejdige, klarøjede Skarer hans Skikkelse saa naturlig synes at høre hjemme, dog til syvende og sidst, ret forstaaet, bliver højeste Dommer i alle Spørgsmaal, der nærmere eller fjærnere hører ind under Pædagogik, og at deres Livsudvikling maa give Svaret paa, om Videnskaben sluttede ret; og vi andre faar saa imellem have Lov til at aflægge Vidnesbyrd paa Børnenes Vegne.

Det er imidlertid gaaet her, som det er blevet fremført før: «En rigtig Opdrager skal ikke være Forfatter,

han skal opdrage, han skal passe sit nærmeste, og vil han gjøre det til Gavns og med dyb Følelse for sit Ansvar, med aabent Øre for hvert Barns kaldende Røst, ogsaa for det Barn, der netop kalder aller stærkest, naar det sidder ganske stille og synes helt borte, som om det slet ikke var til, da skal der visselig ikke blive levnet ham megen Tid og mange Kræfter til Arbejde uden om. Og Skolen faar da nøjes med her at fremdrage en enkelt Tanke og saa for Resten haabe, at det skal lykkes den ad andre Veje at virke for de andre.

Dog først en Sidebemærkning. Det er mærkeligt nok: Jo mere vi har faaet, des bedre bliver vi opmærksomme paa, hvad vi — ikke fik, og mere end én dygtig Forfatter, der aandelig talt gav sin Samtid f. Ex. en kvægende Vin og derved skærpede eller vækkede dens Lyst til Mad, har faaet dygtig paa Nakken, fordi han ikke gav Maden ogsaa. Jeg kunde godt efter at være bleven baade forfrisket og næret af Prf. K. melde om et og andet, jeg ikke fik; navnlig er der et Spørgsmaal, der for os her har en særlig Vægt, nemlig dette: Hvilken Opgave har Borneskolen i Kristendommens Tjeneste? Der er her et Grænseomraade mellem Hjem og Skole, hvor vort Folk endnu langt fra er blevet enigt med sig selv, og hvor vi maa kæmpe os frem til Forstaaelse. Jeg kunde vel ogsaa, for ikke at tilsløre noget, og for det Tilfældes Skyld, at jeg nogen Sinde skulde komme til offentlig at skifte Ord med Forfatteren, her paa Forhaand gjøre den Bemærkning, at, saa vist som jeg fuldt ud er med ham, naar han gjør sig til Videnskabens og de klare Tankers varme Talsmand ogsaa paa Opdragelsens og Undervisningens Om-

raade, saa vist savner jeg i hans Bog Vidnesbyrd om den Aand, til hvem jeg, trods alt, hvad Videnskab og klare Tanker har magtet i Samfundet, dog daglig maa bede :

Kom Lysets Aand og led os saa,
at vi paa Klarheds Veje gaa.

Men jeg tilføjer: En Forfatter, der giver Videnskab, skal visselig ikke høre ilde for, at han ikke ogsaa giver Kristendom; Læseren har intet at fordrø, men kun med Tak at modtage, hvad der er givet.

Der er altsaa en Hovedtanke i Bogen, jeg her særlig skal fremdrage; det er Tanken om Undervisningens Enhed. Først vil jeg da bede paaagtet, hvad der er bemærket i disse Meddelelser Side 9, at 4. Kl.s Hovedexamen og alm. Forberedelsesexamen i Hovedtrækene er meget lidt forskellige fra hinanden, og tillader mig da at stille det Spørgsmaal: Vilde det ikke være til stor Gavn, om den Tanke, Prof. K. har fremsat om Undervisningens Enhed, til en Begyndelse kunde virkeliggøres saa vidt, at der af disse to Examinier blev én, saa Afgangsexamen fra Prof. K.s «Mellemskole» paa én Gang blev en Afslutning for de nu saa kaldte Realisters Vedkommende og en Adgangsprøve til Prof. K.s «Højskole» for dem der vilde tage de to øverste Klasser med og blive Studenter? — Om man saa vil lægge Prof. K.s Fag- og Timefordeling til Grund (se hans Bog Side 261) eller ikke, bliver et Spørgsmaal for sig, som foreløbig ikke ligger for; men har Forf. Ret i sin Begrundelse af, at den lærde Skoles Tvedeling bør afløses af den lærde Skoles Enhed, og de Grunde, han der giver, slipper vi ikke uden om, saa

taler de samme Grunde for Enhedstanken ned efter. Den Forskole, som en fornuftig Realskole er for det praktiske Liv, er al Ære værd; men jeg siger med Prof. K.: Hvorfor skulde ikke de tilkommende Studenter have den samme «praktiske» Uddannelse behov? — og væsentlig «theoretisk» bliver jo dog alligevel den Uddannelse, som Arbejdet til begge disse Examinere giver.

Og mon der ikke kunde voves et Skridt endnu? Prof. K. foreslaar en Examen ved 14 Aars Alderen (se fremdeles Side 261) som Afslutning paa den saakaldte «Lavskole», en Examen, der saa tillige kunde gjælde som Adgangsprøve til «Mellemskolen». Her maa jeg have Lov til at sige paa en meget stor Børneskares Vegne: «Vi er ganske af samme Tanke som Prof. K. og opfyldt af en alvorlig Tak til ham for dette.» Det er alle de mange Børn, som er saaledes stillede, at de maa afslutte deres Skolegang ved den Grænse, der naturlig kan ligge ved de 14 Aar. Om de faar Examen eller ej, ligger Hovedvægten ikke paa; men at vort hele Skolevæsen ordnes saaledes, at der ved 14 Aars Alderen bliver en relativ Afslutning, saa Børnene kan gaa ud i Verden med et vist afrundet Forraad af Kundskaber, dette er saa stort et Gode, at enhver Børneven maa gjøre sit til at det kan naa's og — at det kan naa's inden for den samme Skole, der kan tilbyde de Elever Fortsættelse, der kan faa Lykke til at gaa videre. Og der er endnu en meget vigtig Grund til at arbejde paa denne Tankes Virkeliggjørelse. Der er mange «Friluftsbørn», som har alle Betingelser for at kunne komme til at udfylde en hæderfuld Plads i Samfundets Arbejde, ja som endog har saa afgjorte Gaver i en enkelt bestemt

Retning, at de en Gang vil kunne komme mange til Gavn, men for hvem meget af det theoretiske Skolearbejde falder paaældende bagvendt. Vor Skole her i Ordrup har i saa Henseende ikke ringe Erfaring. For saadanne Børn vilde en Examen som den foreslaaede være til stor Gavn, naar den lige som i sin Tid den lille Præliminærexamen gav Adgang til en Del Fag-examiner ved andre Lærestalter. Der er nu Børn, — der tør sikkert siges: mange Børn, for hvem alm. Forberedelsesexamen er for svær, og som derfor enten udelukkes fra en Stilling, de dog indvortes har fuld Adkomst til, eller hjælpes til at tage Examen paa en Maade, der næppe i Sandhed kan være Samfundet til bedste. Og har der været en Tendens hos mange til at faa Examinerne skærpede for derved at formindske den alt for store Tilstømning til de Leveveje, Examinerne giver Adgang til, saa bør det dog alvorlig betænkes, at dette er et unaturligt Middel, som derfor hævner sig selv; thi hvor meget Børn kan lære, kan hverken bestemmes af den større eller mindre Tilstømning til visse Levebrød eller af noget som helst andet ydre Forhold, men kan kun bestemmes ud fra Menneskenaturen selv; og stiller man Examenskravene højere, — ja, det mærkværdige sker! en Mængde Børn tager Examen alligevel; men her er jo netop det store Onde paa Examensvæsenets Omraade, som af al Magt maa bekæmpes.

Og jo længere vi saa vinder frem i den Kamp, jo mere nærmer vi os, om end i uendelig Bevægelse, mod det Maal, som det vel er værdt at stride for: at i det almindelige Omdømme Kundskaben væsentlig vejes efter

det, den i sig selv er, søges for sin egen Skyld og prøves, ved hvad den kan magte paa det virkelige Livs Arbejdsmark.

H. C. Frederiksen.

